

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ЖЕШУВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
УНІВЕРСИТЕТ ПРИКЛАДНИХ НАУК
МАЛОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВІТОЛЬДА
ПЛЕЦЬКОГО В ОСВЕНЦІМІ

A K A D E M I A
NAUK STOSOWANYCH
w ELBLĄGU

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ: ІННОВАЦІЇ, ВИКЛИКИ, ПЕРСПЕКТИВИ

Збірник тез доповідей за матеріалами
Міжнародної науково-практичної конференції

Мукачево
15 березня 2024 року

УДК 37.013:005.332.2:001.895(043.2)

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 2 від «20» березня 2024 р.)*

A43

Актуальні проблеми розвитку педагогічної освіти: інновації, виклики, перспективи: збірник тез доповідей за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції (15 березня 2024 р., м. Мукачево). Мукачево : Вид-во МДУ, 2024. 313 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми розвитку педагогічної освіти: інновації, виклики, перспективи». Учасниками конференції розглянуто інноваційні технології у навчанні, викладанні англійської мови та зарубіжної літератури, інтегроване та адаптоване навчання здобувачів освіти, психолого-педагогічні проблеми викладання, навчання та виховання, професійний розвиток майбутнього фахівця, мовна політика та міжнародна співпраця в освіті та науці.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, здобувачів вищої освіти, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Теличко Н.В. – д-р пед. наук, професор;

Розман І.І. – д-р пед. наук, професор;

Кобаль В.І. – канд. пед. наук, професор;

Бопко І.З. – канд. пед. наук, доцент;

Максютова О.В. – PhD, провідний фахівець ВНТД

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

РОЗДІЛ 3. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ, НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ

Слід зазначити, що директор закладу дошкільної освіти виявляє наступні проблеми в організації інклюзивного навчання в закладі: небажання педагогічних працівників займатися з дітьми з ООП, інтегрувати їх в освітній простір до груп загального розвитку, недостатньою підготовкою вихователів з питань інклюзії, визначення основних функцій у роботі з дітьми з різними порушеннями, незлагодженою взаємодією членів команди психолого-педагогічного супроводу, не усвідомленням можливості для удосконалення своєї професійної компетентності, методів та форм роботи з дітьми з особливими освітніми потребами.

Головною перешкодою впровадження інклюзивного навчання в закладах дошкільної освіти є його стихійний характер, нерозуміння сутності та завдань.

Отже, для подолання недоліків у роботі закладу дошкільної освіти в умовах інклюзії необхідно:

- включення курсу з практики впровадження інклюзивного навчання в Україні до програм закладів вищої освіти та підвищення кваліфікації асистентів вихователів та вихователів;
- обов'язкове матеріально-технічне забезпечення закладу для створення відповідних умов роботи з дітьми з ООП;
- проведення психологами консультацій для батьківської громадськості і педагогів з метою зменшення рівня ризиків виникнення конфліктних ситуацій у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами.

Впровадження інклюзивного навчання в закладах дошкільної освіти, підготовка вихователів, асистентів вихователів для роботи з дітьми з різними порушеннями розвитку на часі. Проблеми та труднощі з цього питання потребують подальшого наукового дослідження та вивчення.

Список використаних джерел:

1. Четверікова Н.В. інклюзивне навчання в ЗДО/ Н. В. Четверікова; упоряд. Шаповал Т.А. – Київ: «Видавнича група «Шкільний світ», 2018. – 128с.
2. Колупаєва А. А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: Монографія. К.: САММІТ-книги. 2008.

УДК 373.2:373.3:37.046(043.2)

Н. Ю. БРИЖАК
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та методики початкової освіти,
Мукачівський державний університет,
Мукачево, Україна

НАСТУПНІСТЬ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ У ВИМІРАХ СЬОГОДЕННЯ

Заклад загальної середньої освіти (ЗЗСО) та заклад дошкільної освіти (ЗДО) – дві суміжні ланки освітньої системи. Відповідно до чинного законодавства та нормативно-правових документів, а саме Закону України «Про освіту» (2017), Закону України «Про дошкільну освіту» (2023), Концепції

РОЗДІЛ 3. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ, НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ

«Нова українська школа» (2016), Базового компоненту дошкільної освіти (Державний стандарт, 2021 р.), Державного стандарту початкової освіти (2018), Листа МОН України від 19.04.2018 № 1 / 9 - 249 «Щодо забезпечення наступності дошкільної та початкової освіти» (2018), наступність є однією з обов'язкових умов здійснення неперервності здобуття освіти, яка певною мірою має забезпечити єдність, взаємозв'язок та узгодженість мети, змісту, методів, форм навчання й виховання з урахуванням вікових особливостей здобувачів освіти на суміжних щаблях освіти.

Проблема наступності дошкільної й початкової ланок освіти привертала увагу різних науковців: Я. Коменського, Й. Песталоцці, А. Макаренка, С. Русову, В. Сухомлинського, К. Ушинського, Н. Гавриш, В. Котирло, А. Макаренка, О. Савченкотощо.

Організацію роботи в закладі дошкільної освіти, що спрямована на загальну підготовку дитини до шкільного навчання, досліджували Л. Артемова, О. Богданова, А. Богуш, Л. Божович, З. Борисова, Л. Калмикова, А. Леушина, О. Проскура, О. Савченко, А. Симонович, О. Усова й ін. Форми організації і методи навчання в дошкільних закладах і в початковій школі вивчали З. Борисова, В. Гурська, З. Істоміна, О. Киричук, Л. Парамонова та ін. На забезпечення всебічного розвитку старших дошкільників як передумови їхньої успішної адаптації до навчання в Новій українській школі акцентують увагу А. Богуш, Н. Гавриш, К. Крутій, С. Скворцової, О. Хартман тощо.

Сучасні дослідники (А. Богуш, М. Вашуленко, В. Галузяк, В. Киричок, В. Кузь, Н. Мойсеюк) стверджують, що наступність у роботі дошкільної і шкільної ланок освіти забезпечує цілісність та ефективність виховного процесу, є показником його послідовності й результативності. Реалізація принципу наступності між дошкільною та початковою шкільною освітою з одного боку спрямована на підготовку дітей до систематичного навчання у школі, а з іншого – на використання у першому класі набутого у закладі дошкільної освіти досвіду. Таким чином, початкова школа має повно і точно враховувати досягнення дітей дошкільного віку, а зміст початкової освіти повинен логічно доповнювати, продовжувати і розширювати зміст дошкільної освіти [5, с.74-78].

Проте, дослідниця І. Перережко розкриває проблему наступності в навчанні дітей з погляду забезпечення комфортних умов для якісно нового етапу розвитку дитини та розкриття її потенціалу [6, с.7].

Розглядаючи дану проблему О. Савченко стверджувала, що «методичні і теоретичні засади реалізації наступності у системі освіти в цілому важливо акцентувати насамперед на тих загальних принципах, що на них вибудовується сучасна освіта і які стосуються дошкільної і початкової школи. Вони зосереджені на проблемах розвитку дитячої особистості, що є кінцевою метою вдосконалення всіх освітніх систем» [7, с. 5]. Зокрема, з боку закладів дошкільної освіти наступність повинна виявлятися не тільки в підготовці дитини до школи, а й у забезпеченні її загального психічного розвитку, а з боку

РОЗДІЛ 3. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ, НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ

ЗЗСО – передбачати продовження загального психічного розвитку дитини на основі максимального використання того позитивного, що дитина набула в дошкільному віці.

На думку А. Богуш, наступність між дошкільною ланкою і початковою повинна передбачати успадкування школою діяльнісного й комунікативного аспектів життя дитини на дошкільному етапі [3, с. 59]. Діяльнісний аспект передбачає збереження унікальної провідної діяльності дошкільного віку з поступовим її ускладненням і переходом до нової, складнішої навчальної діяльності, яка вимагає від дитини довільності всіх психічних процесів. Комунікативний аспект передбачає збереження на перших етапах навчання індивідуального спілкування вчителя з учнями, поступове підведення дитини до усвідомлення своєї нової позиції, яка передбачає зміну системи взаємовідносин «дитина – вихователь» на систему «вчитель – учень», з поступовою б орієнтацією випускників закладів дошкільної освіти на особистість вчителя як центральну фігуру в особистісно-діловому спілкуванні [4, с. 477].

Отже, щоб правильно організувати освітній процес на принципах наступності та перспективності варто дотримуватись певних умов: співробітництво має бути довготривалим і нерозривним; робота – системною і плановою, а завдання – комплексними та інтегрованими.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про дошкільну освіту» від 11.07.2001 р. № 2628-III (зі змінами). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2628-14>.
2. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні URL: <http://mon.gov.ua/activity/education/doshkilna/>
3. Богуш А. Наступність дошкільної і початкової ланок освіти як педагогічна проблема. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. Серія: Педагогіка*. 2006. № 2. С. 58 - 61.
4. Богуш, А. М., Гавриш, Н. В. (2007). *Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови* : підручник ; за ред. А. М. Богуш. Київ : Вища шк., 542 с.
5. Горопаха, Н. (1999). Наступність дошкільної та початкової шкільної освіти у реалізації принципів розвиваючого навчання. *Оновлення змісту, форм і методів навчання і виховання в закладах освіти: Наукові записки РДГУ*. Рівне: РДГУ, 7, с.74 - 78.
6. Перережко, І. (2006). Проблеми наступності в навчанні. *Початкова освіта*. № 42 (378). С. 7 – 9.
7. Савченко О. Я. (2000). Наступність і перспектива в роботі двох перших ланок освіти. *Дошкільне виховання*. № 11. С. 4–5.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>